

USNESENÍ

Krajský soud v Hradci Králové - pobočka v Pardubicích rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jana Dvořáka a soudců JUDr. Aleše Korejtky a JUDr. Petry Venclové, Ph.D., v právní věci

navrhovatel: J. L.

za účasti:

- 1) **Městský úřad Holice**, Holubova 1, 534 01 Holice,
- 2) volební strana **NESTRANÍCI**, zastoupení zmocněnkyní V. M., D. R. 202, D. R.,
- 3) volební strana **Křesťanská a demokratická unie – Československá strana lidová**, zastoupená zmocněnkyní V. M., D. R. 202, D. R.,
- 4) volební strana **Žijeme pro obec**, zastoupená zmocněncem L. H., K. 79, D. R.,
- 5) volební strana **Strana soukromníků České republiky**, zastoupená zmocněncem V. B., D. R. 251, D. R.,

o návrhu na vyslovení neplatnosti voleb do Zastupitelstva obce Dolní Roveň,

takto:

I. Návrh **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Navrhovatel se včas podaným návrhem ze dne 16.10.2018 domáhal vydání rozhodnutí soudu o neplatnosti voleb konaných ve dnech 5. a 6.10.2018 do Zastupitelstva obce Dolní Roveň. Návrh odůvodnil následujícím způsobem:
2. Navrhovatel uvedl, že *„dle informací od okrskových volebních komisí mělo omylem dojít ke dvojímu započítání volebního hlasu na kandidátní listině č. 4 tj. strany KDU-ČSL, tzn. jeden hlas za kandidátku jako celek a druhý hlas jako preferenční.“* Z tohoto tvrzení žalobce dále vyvodil závěr, že *„tím pádem došlo ke zkreslení volebního výsledku ve prospěch daného volebního subjektu (strany/uskupení) a v neprospěch subjektů ostatních.“* K tomu ještě uvedl, že *„vzhledem k relativně těsnému odstupu v obdržení hlasů mezi volenými kandidáty je tedy možné se domnívat, že omylem došlo ke zvýhodnění jednoho subjektu na úkor subjektu druhého.“* Žalobce navrhl, aby soud usnesením prohlásil neplatnost těchto voleb.
3. Krajský soud v řízení podle ust. § 59 a násl. zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, v platném znění (dále jen „zákon o volbách do zastupitelstev obcí“, nebo jen „zákon o volbách“) a podle ust. § 90 zákona č

150/2002 Sb., soudního řádu správního, v platném znění (dále jen „s.ř.s.“), dospěl k následujícím závěrům:

4. Platná právní úprava za účelem soudní nápravy porušení volebního zákona stanoví tři právní prostředky, a to návrh na neplatnost voleb, návrh na neplatnost hlasování a návrh na neplatnost volby kandidáta (§ 60 zákona o volbách, § 90 odst. 1 s. ř. s.).
5. Účelem právní úpravy soudního přezkumu voleb rozhodně není, aby každé porušení volebního zákona nebo právního předpisu přímo souvisejícího či vázaného s volebním procesem (dále jen „volební zákon“) mělo automaticky za následek aplikaci zmíněných právních prostředků k nápravě všech případů porušení volebního zákona soudním rozhodnutím podle zmíněné právní úpravy. Při soudním přezkumu voleb je vždy třeba mít na paměti, že porušení volebního zákona při volbách do zastupitelstev obcí může mít za následek aplikaci některého z výše zmíněných právních prostředků jen tehdy, kdy porušením volebního zákona (a to skutečným a prokázaným, nikoliv v podobě pouhých pochybností, jak soud dál uvede) nebyla respektována skutečná a svobodná vůle voličů projevená ve volbách na základě jejich aktivního volebního práva, a to ve vztahu ke zvoleným kandidátům do zastupitelstva obce. Volby do zastupitelstev obcí jsou výsledkem uplatnění aktivního volebního práva jednotlivými voliči (článek 21 Listiny základních práv a svobod). Proto musí být prioritním hlediskem při přezkoumávání návrhu na neplatnost voleb soudem dodržení práva svobodné volby těch voličů, kteří toto právo uplatnili platným způsobem v řádných volbách.
6. Cílem soudního přezkumu voleb do obecních zastupitelstev proto není pouhé zjištění, zda byl porušen volební zákon, ale zda porušení volebního zákona nabylo takové intenzity, že mělo za následek buď přímé ovlivnění svobodné vůle voličů, anebo jeho důsledkem byl vznik rozporu mezi skutečně projevenou vůlí voličů ve volbách (tj. na základě provedeného hlasování) a skutečně zjištěnými a vyhlášenými výsledky voleb postupem upraveným dle příslušných ustanovení volebního zákona, a to vždy ve vztahu ke zvoleným kandidátům. V případě, že soud zjistí porušení volebního zákona zmíněné intenzity, pak k nápravě porušení volebního zákona dle platné právní úpravy je oprávněn soud aplikovat jen výše uvedené právní prostředky (tj. právní instituty), které zákon stanoví. Zároveň platí, že soud není vázán tím, že navrhovatel v návrhu uplatní některý z těchto právních prostředků, respektive uplatní všechny tři zároveň. Pro úspěšnost navrhovatele není rozhodné, zda a jakým způsobem určí v návrhu některý z uvedených právních prostředků. Podstatná jsou jeho skutková a právní tvrzení, tedy vlastní obsah návrhu. Pokud např. navrhovatel podá návrh na neplatnost hlasování, může soud dospět k závěru, že se ve skutečnosti jedná o návrh na neplatnost voleb apod. Je totiž nutné mít na paměti, že každý navrhovatel nemusí být veden snahou o dosažení již výše zmíněného cíle, ale může být motivován svým osobním zájmem, určitými negativními zkušenostmi z průběhu voleb, vlastními dojmy či pocity, které mohou vyvolat jen pouhá podezření atd. Soud naopak při soudním přezkumu voleb nesmí minout výše zmíněný cíl soudního přezkumu. Právě proto mu přísluší právo korigovat způsob aplikace některého z výše zmíněných právních prostředků.
7. Zároveň je nutné konstatovat, že aby vůbec soud mohl hledat onen zmíněný cíl soudního přezkumu, musí k tomu mít připravenou odpovídající „startovní“ pozici. A tu je schopen vymezit pouze navrhovatel podáním zcela srozumitelného, jasného, nepochybného a kvalifikovaného návrhu, a to z hlediska jeho obsahu (tj. nikoliv způsobem volby některého

z uvedených právních prostředků). Soud totiž není nějakým dalším volebním orgánem ve volebních věcech, či snad nějakým dalším státním orgánem pověřeným k všeobecnému dozoru nad volbami, jenž by byl povinen ex officio, nad rámec skutkových a právních tvrzení v návrhu, vyhledávat jednotlivá porušení volebního zákona a zjednávat nápravu. V každém případě se jedná o soudní přezkum voleb, kdy i v tomto soudním řízení platí zásada dispoziční, podle které je procesní iniciativa dána do rukou účastníků, nikoliv soudu. Je proto vždy v zájmu navrhovatele, aby již v návrhu uvedl dostatek skutkových a právních tvrzení, tj. aby uvedl veškeré skutkové a právní důvody, na základě kterých navrhovatel nejen že si jen sám laicky myslí, že došlo k porušení volebního zákona, ale jím uvedené skutkové a právní důvody musí být již samy o sobě schopny vyvolat úvahu soudu o závažném porušení volebního zákona zmíněné intenzity, přičemž pro úspěšnost návrhu v něm nestačí uvést jen pouhá podezření či pochybnosti týkající se porušení volebního zákona. K tomu je nutné připomenout, že ve volebních věcech platí zásada koncentrace řízení, přičemž lhůta k podání návrhu se vztahuje nejen na návrh samotný, ale i na uvedení všech skutkových nebo právních důvodů týkajících se porušení volebního zákona (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu v Brně ze dne 13.12.2004, sp. zn. Vol 13/2004 – uvedený judikát lze plně aplikovat i při volbách do zastupitelstev obcí, neboť má obecnou platnost). Jinými slovy, soud není povinen v případě pochybností či nejasností v návrhu za navrhovatele domýšlet jeho argumentaci, doplňovat ji, či vyzývat navrhovatele k doplnění návrhu či k odstranění jeho vad. Je tomu přesně naopak, když na základě zmíněné zásady koncentrace řízení nemůže již soud přihlížet k tvrzením obsaženým v jiných podáních než v návrhu, např. v jeho doplnění (srov. zmíněné usnesení NSS ze dne 13.12.2004). K tomu lze ještě doplnit následující závěry Ústavního soudu, které lze obdobně aplikovat i v dané věci: „*Ústavní soud na tomto místě připomíná, že i na výkon soudnictví ve věcech volebních se v plné míře uplatní ústavní požadavky na nestrannost soudů (čl. 36 odst. 1 Listiny). Nestrannost Nejvyššího správního soudu ve volebním soudnictví se projevuje mj. tím, že návrhy na neplatnost volby prezidenta republiky posuzuje v podobě, v jaké byly podány, a nemůže je sám dotvářet či domýšlet. Formulace návrhu je věcí navrhovatelů a soud je v tomto ohledu nemůže jakkoli nahrazovat, jinak by vybočil ze své role nestranného rozhodce sporu. Opačným postupem by nepřipustně zvýhodňoval navrhovatele a ztěžoval procesní obranu jiných účastníků řízení. K souvisejícím námitkám stěžovatele Ústavní soud odkazuje na svoji předchozí judikaturu, podle které soud není povinen vždy ve všech případech vyzývat podatele k odstranění vady podání podle § 37 odst. 5 soudního řádu správního (srov. usnesení ÚS ze dne 29. 11. 2016, sp. zn. I. ÚS 3215/16).*

8. Anebo z dalšího rozhodnutí Ústavního soudu: *Rovněž v posuzovaném případě by takto široce pojímaná povinnost soudu zjevně odporovala zmíněné zásadě dispoziční a zásadě koncentrace řízení vyplývající z § 93 odst. 3 soudního řádu správního, podle kterého "zmeškání lhůty k podání návrhu nelze prominout" (k tomu srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 12. 2004, sp. zn. Vol 13/2004) a principu rychlosti rozhodování návrhů ve věcech voleb za účelem minimalizace období právní nejistoty ve vztahu k soudem zkoumané části volebního procesu, kdy podle § 90 odst. 5 soudního řádu správního soud musí o návrhu rozhodnout do 15 dnů poté, kdy návrh došel soudu. Nadto stěžovatel ani jiná tvrzení, mající podle něj poukazovat na hrubé ovlivnění výsledku volby prezidenta, než která již v předchozím řízení předložil Nejvyššímu správnímu soudu, v ústavní stížnosti neuvádí (nález ÚS ze dne 12.2.2009, sp.zn. III.ÚS 989/08).*
9. Jak již soud výše uvedl, není sám při soudním přezkumu vázán obsahem návrhu na aplikaci těchto právních prostředků. Při úvaze, který z těchto právních prostředků zvolí,

však musí mít soud vždy na paměti výše zmíněný cíl soudního přezkumu a musí jej zvolit tak, aby byla zachována zásada minimalizace zásahů veřejné moci do procesu svobodného vytváření vůle voličů a do jejich skutečně projevené vůle ve volbách.

10. Smyslem a účelem uvedených právních prostředků při soudním přezkumu voleb je, aby porušení volebního zákona dosahující zmíněné intenzity bylo napraveno právě cestou soudní aplikace některého z těchto prostředků. Avšak za účelem respektování zmíněné zásady a dále za účelem dodržení zmíněného cíle soudního přezkumu není možné, aby při jakémkoliv porušení volebního zákona soud vydal rozhodnutí, kterým by bylo nutné „nutit“ voliče k opětovnému projevu své vůle při volbě kandidátů do zastupitelstva obce, ale je nutné v maximální možné míře tuto jejich již jednou projevenou vůli respektovat. Soud musí totiž respektovat i v řízení o návrhu na rozhodnutí o neplatnosti voleb zásadu právní jistoty jako základní princip a znak právního státu. Nezbytnou součástí této zásady je nejen předvídatelnost práva, ale i legitimní předvídatelnost postupu orgánu jak moci výkonné, tak i soudní (podrobněji např. nálezn Ústavního soudu ve věci sp.zn. II. ÚS 329/04). Přece musí být každému zcela zřejmé, že když voliči ve volbách zcela jasným a platným způsobem vyjádřili svoji vůli a uplatnili tak své aktivní volební právo řádným způsobem, také mohou zcela legitimně očekávat, že výkon jejich volebního práva jako výraz skutečného projevu jejich vůle bude zákonným způsobem promítnut i ve výsledcích voleb. K naplnění uvedeného legitimního očekávání ze strany voličů proto nemůže dojít například jen z důvodu chybného postupu okrskové volební komise při opravě počtu obdržených platných hlasů obsaženého v zápisu o průběhu a výsledku hlasování, jak zdejší soud judikoval v rozsudku ze dne 20.11.2006, č.j. 52 Ca 71/2006-68, přičemž závěry z něj byly promítnuty do judikátu a právní věty publikovaných pod č. 1055/2007 Sbírky rozhodnutí Nejvyššího správního soudu (dostupné na www.nssoud.cz). Současně je třeba si uvědomit, že při vyslovení neplatnosti voleb v tomto případě by bylo nutné opakovat volby a v nových volbách by voliči nebyli zcela logicky povinni přizpůsobit svou vůli při uplatnění aktivního volebního práva vzniklé situaci v důsledku již zmíněného pochybení okrskové volební komise.
11. Jinými slovy, v opakovaných volbách by voliči byli oprávněni provést novou svobodnou volbu prostřednictvím nových hlasovacích lístků, přičemž nelze ani navrhovateli zaručit, že by výsledky nových voleb byly stejné jako správné výsledky voleb předchozích (tj. bez uvedeného pochybení okrskové volební komise). Opakované volby by sice z formálního hlediska mohly napravit důsledky již výše zmíněného pochybení okrskové volební komise, ale protože opakované volby nemohou být „kopií“ původně projevené vůle voličů ve „zneplatněných“ volbách, mohly by jejich výsledky nepříjemně překvapit i samotného navrhovatele.
12. V opakovaných volbách by mohla být vůle voličů zcela jiná než v těch původních, když by mohla být ovlivněna vyhlášenými výsledky, byť soudem „zneplatněných“, voleb původních. Takový postup soudu by mohl být nejen porušením aktivního volebního práva voličů, ale i pasivního volebního práva, neboť původně zvolení kandidáti dle skutečných a správných výsledků voleb by v opakovaných volbách být zvoleni nemuseli. Proto právní prostředky v podobě zneplatnění voleb či zneplatnění hlasování považuje soud za zcela výjimečné a mohou být soudem aplikovány ve výjimečných případech, při zcela zřejmých, závažných porušeních zákonných pravidel volebního procesu, jež měly za následek buď přímý vliv na svobodu projevu vůle voličů (jedná se zejména o případy, kdy se jednalo o zásadní porušení volebního zákona mající za následek praktickou nemožnost

zjištění skutečné vůle voličů, a to i soudem při soudním přezkumu voleb, např. volby se konaly v nesprávných obvodech, nebo nebylo ani možné zjistit výsledky voleb, např. při ztrátě volební dokumentace apod.), anebo při zjišťování výsledků voleb porušení volebního zákona (tvrzené navrhovatelem) mohlo mít za následek vznik rozporu mezi takto projevenou skutečně svobodnou vůlí voličů a zjištěnými a vyhlášenými výsledky voleb dle příslušných ustanovení volebního zákona. Jinými slovy, při soudním přezkumu voleb do zastupitelstev obcí musí vždy být v maximální možné míře šetřen skutečný projev vůle voličů ve vztahu ke zvoleným kandidátům do obecních zastupitelstev.

13. Soud tak závěrem k uvedeným úvahám shrnuje, že aplikace právních prostředků v podobě neplatnosti voleb a hlasování by měla být zcela výjimečná, jen ve zcela mimořádných a prokázaných případech závažného porušení volebního zákona, jež dosahují výše zmíněné intenzity a jež nelze napravit jinými právními prostředky než prostředky respektujícími uvedenou zásadu a cíl soudního přezkumu voleb. Nejvyšší správní soud pro takové závažné porušení přiřadil pojem „zatemnění“ volebních výsledků, když pro posuzování důvodnosti volebních stížností zformuloval NSS ve své judikatuře „algoritmus posuzování volebních stížností“, kdy při posuzování důvodnosti volebních stížností je postupováno ve třech krocích. Tento algoritmus se přímo nevztahuje na volby do zastupitelstev obcí, protože NSS řeší jiné případy volebních stížností, avšak vzhledem ke své obecnosti jej lze aplikovat i při soudním přezkumu voleb do zastupitelstev obcí. Tyto tři podmínky vyhovění volební stížnosti jsou následující:

1. Protizákonnost – tj. porušení některých ustanovení volebního zákona anebo porušení jiných právních předpisů než výhradně volebního zákona, a to v těch případech, kdy se z obsahového hlediska jedná o právní předpisy vážící se na volební proces, a které z hlediska závažnosti dosahují ústavní intenzity, případně se jedná o případy přímé aplikace ústavních norem bez jejich konkretizace v předpisech jednoduchého práva. Uvedení všech případů protizákonnosti je otázkou interpretace a aplikace práva, tj. není možné taxativně všechny případy uvést.
2. Existence přímého vztahu mezi touto protizákonností a výsledkem voleb. Tato podmínka vylučuje všechny myslitelné případy, kdy sice skutečně dojde k porušení relevantních předpisů, nicméně toto porušení nemá žádnou souvislost se zjištěnými volebními výsledky.
3. Zásadní intenzita této protizákonnosti, která ve svých důsledcích musí přinejmenším výrazně zpochybňovat volební výsledek. Tato intenzita musí v konkrétním případě dosahovat takového stupně, že je možnost se důvodně domnívat, že pokud by k protizákonnému jednání nedošlo, dopadly by zřejmě volby odlišně. Jinými slovy, tato intenzita způsobuje „zatemnění“ volebních výsledků, tedy jejich zásadní zpochybnění (srov. usnesení NSS ze dne 4.7.2006, čj. Vol 66/2006-105).

14. Výše uvedený algoritmus byl vytvořen judikaturou NSS, která se vztahovala k předchozí platné právní úpravě zákona o volbách, tj. do 31.12.2016, podle níž návrh na neplatnost voleb mohl podat navrhovatel, pokud měl za to, že byla porušena ustanovení zákona o volbách způsobem, který mohl ovlivnit výsledky voleb.

15. Podle nové právní úpravy účinné od 1. 1. 2017 (zákon č. 322/2016 Sb., kterým se mění volební zákony a další související zákony) může návrh na neplatnost voleb podat

navrhovatel, má-li za to, že byla porušena ustanovení zákona o volbách způsobem, který hrubě ovlivnil výsledky voleb (§ 60 odst. 3 zákona o volbách). Důsledky zmíněného rozdílu v právní úpravě se zabýval již i Nejvyšší správní soud, a to ve vztahu k jím projednávanému návrhu na vyslovení neplatnosti volby prezidenta republiky, přičemž jeho závěry lze aplikovat vzhledem k obdobné právní úpravě i pro nyní soudem projednávanou volební stížnost. V usnesení ze dne 15.2.2018, č.j. Vol 16/2018-33, body 21 a 22, dospěl NSS k následujícím závěrům:

„Za předchozí právní úpravy Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 2. července 2004 č. j. Vol 6/2004-12, č. 354/2004 Sb. NSS, dovodil, že základními předpoklady pro vyhovění volební stížnosti je (1) protizákonnost, tj. porušení některých ustanovení zákona upravujícího volební proces, (2) vztah mezi touto protizákonností a zvolením kandidáta, jehož zvolení je napadeno, a (3) zásadní intenzita této protizákonnosti, která ve svých důsledcích musí přinejmenším výrazně zpochybňovat volbu předmětného kandidáta. „Jinak řečeno, tato intenzita musí v konkrétním případě dosahovat takového stupně, že je možno se důvodně domnívat, že pokud by k protizákonnému jednání nedošlo, nebyl by tento kandidát zřejmě vůbec zvolen. Zjednodušeně řečeno tedy tato intenzita způsobuje „zatemnění“ volebních výsledků, tzn. jejich zásadní zpochybnění.“ Volební výsledky jsou „zatemněny“ tehdy, je-li možno se důvodně domnívat, že by volby dopadly odlišně, pokud by nedošlo ke zjištěné nezákonnosti (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 10. listopadu 2016 č. j. Vol 4/2016-191, publ. pod č. 3522/2017 Sb. NSS; viz též Blažek, T., Jirásek, J., Molek, P., Pospíšil, P., Sochorová, V., Šebek, P. Soudní řád správní – online komentář. 3. aktualizace. Praha: C. H. Beck, 2016, § 90).

Ačkoli s tím volební zákony do konce roku 2016 nepočítaly, případný zásah volebního soudu mohlo dle soudní judikatury vyvolat pouze porušení zákona způsobilé ovlivnit výsledky voleb v určité intenzitě. V tomto směru tedy bude možné nadále vycházet z dosavadní judikatury, neboť pojem „hrubé ovlivnění“ výsledků voleb lze co do intenzity považovat za zákonodárcem zvolený ekvivalent jejich „zatemnění“. Na druhou stranu však nelze ignorovat, že zákonodárce opustil předpoklad pouhé potenciality vlivu porušení zákona na výsledek volby a zákonem č. 322/2016 Sb. zavedl požadavek, aby porušení zákona výsledek volby skutečně ovlivnilo. Jinými slovy, nyní již bude pro vyhovění volební stížnosti nutné, aby bylo v řízení podle § 90 s. ř. s. prokázáno, že došlo k porušení některého zákonného ustanovení upravujícího průběh volebního procesu a že tato protizákonnost ovlivnila (nikoli pouze mohla ovlivnit) výsledek voleb, a to hrubým způsobem.“

16. Z výše uvedených závěrů NSS vyplývá, že v předchozí judikatuře výše zmíněný vytvořený algoritmus v posuzování volebních stížností, zahrnující zejména podmínku vyhovění volební stížnosti spočívající v takové intenzitě porušení volebního zákona, která způsobuje zatemnění volebních výsledků, lze aplikovat i podle nové právní úpravy s tím, že pojem „hrubé ovlivnění“ výsledků voleb lze „co do intenzity považovat za zákonodárcem zvolený ekvivalent jejich zatemnění“ (srov. usnesení NSS ze dne 15.2.2018, č.j. Vol 16/2018-33, bod 22). Navíc, tedy na rozdíl od předchozí právní úpravy, již nepostačuje pouhá potencialita vlivu porušení volebního zákona na výsledek voleb, když podle nové právní úpravy jako podmínka pro vyhovění návrhu na neplatnost voleb není již stanovena pouhá potencialita vlivu porušení volebního zákona, respektive tvrzení navrhovatele o existenci této potenciality, ale navrhovatel musí tvrdit (a prokazovat), že porušení volebního zákona výsledek voleb skutečně ovlivnilo.
17. Ústavní soud v minulosti opakovaně konstatoval, že naše volební soudnictví nezná absolutní vady volebního řízení (tzv. absolutní zmatky volebního řízení), tj. takové

porušení ustanovení volebního předpisu, které by mělo za následek automatické zrušení voleb, volby kandidáta nebo hlasování. Všechny možné vady a pochybení je proto třeba považovat za relativní a jejich význam je nutno poměřovat jejich dopadem na výsledek voleb do zastupitelského orgánu jako takového, nebo na výsledek volby konkrétního kandidáta, popřípadě na výsledek hlasování, a to podle principu proporcionality. Řízení je tedy založeno na ústavním principu ochrany rozhodnutí, které vzešlo z vůle většiny vyjádřené svobodným rozhodováním a respektujícím práva menšiny (srov. např. nálezy Ústavního soudu ze dne 2. 10. 2002, sp. zn. Pl. ÚS 5/02, publikovaný ve Sbírce nálezů a usnesení, svazek č. 28, str. 25 a násl., a vyhlášený pod č. 476/2002 Sb.), přičemž rozhodnutí voličů jako suveréna může soudní moc změnit jen ve výjimečných případech, kdy vady volebního procesu způsobily, nebo mohly prokazatelně způsobit, že by voliči rozhodli jinak. Vyslovení neplatnosti voleb totiž nelze považovat za trest za porušení volebních předpisů, jedná se o prostředek k zajištění legitimacy zvoleného orgánu (srov. např. nálezy Ústavního soudu ze dne 26. 1. 2005, sp. zn. Pl. ÚS 73/04, publikovaný ve Sbírce nálezů a usnesení, svazek č. 36, str. 185 a násl., a vyhlášený pod č. 140/2005 Sb.).

18. Společným jmenovatelem pro posouzení důvodnosti návrhu je však podle názoru krajského soudu stále jen dosažení zmíněného cíle, dále dodržení uvedené zásady soudního přezkumu voleb a v neposlední řadě existence základní podmínky pro podání návrhu na přezkum voleb, tj. z tvrzení navrhovatele a z jím uvedených důkazů v tomto návrhu musí vyplývat, že skutečně došlo (nikoliv že „mohlo dojít“, jak vyplývalo z předchozí právní úpravy zákona o volbách) k porušení volebního zákona, který hrubě ovlivnil výsledky voleb.
19. Při respektování výše uvedených východisek pro posouzení daného návrhu soud v projednávané věci dospěl k následujícím skutkovým a právním závěrům:
20. Jak již soud výše uvedl, při soudním přezkumu voleb je nutné mít na paměti, že porušení volebního zákona při volbách do zastupitelstev obcí může mít za následek aplikaci některého z výše zmíněných právních prostředků jen tehdy, když porušením volebního zákona nebyla respektována skutečná a svobodná vůle voličů projevená ve volbách na základě jejich aktivního volebního práva, a to v dané věci ve vztahu ke zvoleným kandidátům do uvedeného zastupitelstva. Základním předpokladem pro tento soudní přezkum je existence porušení volebního zákona ve zmíněné intenzitě, která způsobuje „hrubé ovlivnění“ (jinými slovy ve smyslu „zatemnění“) volebních výsledků, tedy jejich zásadní zpochybnění, přičemž se musí jednat o skutečné a prokazatelné porušení volebního zákona, nikoliv o nějaké negativní zkušenosti navrhovatele z průběhu voleb či o jeho vlastní dojmy nebo pocity, které mohou vyvolat pouhá nevěrohodná a neprokazatelná podezření. Soud totiž není žádným „kontrolním“ orgánem, který by na základě takových dojmů, pocitů či nevěrohodných podezření byl povinen provádět automaticky požadovanou kontrolu volebních výsledků. Proto v souladu s výše uvedeným cílem soudního přezkumu a účelem jeho právní úpravy musí navrhovatel v návrhu uvést takové skutečnosti a důkazy, z nichž by vyplývala závažná indicie o porušení volebního zákona v požadované intenzitě. Musí se jednat o takové skutečnosti, se kterými spojuje zákon o volbách určitý následek, jenž by se měl projevit nejen ve zpochybnění volebního výsledku, ale v souladu s výše zmíněnou změnou volebního zákona se musí jednat o existující prokazatelné hrubé ovlivnění výsledků voleb v důsledku porušení volebního zákona.
21. Je nutné proto rozlišovat mezi tím, zda navrhovatel uvede ve svém návrhu na neplatnost voleb skutečnost, kterou nelze považovat za výše zmíněnou indicii, ale pouze za dojem či

pocit, spekulativní úvahu či pouhé nevěrohodné a neprokazatelné podezření, s mizivou pravděpodobností existence dostatečné míry věrohodnosti takového tvrzení, anebo uvede skutečnost, kterou za zmíněnou indicii již považovat lze. Je úkolem soudu, aby takové návrhy rozlišoval při respektování účelu a dosažení výše zmíněného cíle soudního přezkumu voleb. Ostatně ke stejnému závěru dospěl i Nejvyšší správní soud, když konstatoval: „*Aby však soud sám přistoupil k přepočtu hlasů či přezkoumávání správnosti jejich posouzení pouze na základě důkazně nepodložené volební stížnosti, musela by jej k tomu v konkrétním případě přimět zvlášť významná indicie, která by byla způsobila vyvolat pochybnosti o správnosti vyhlášeného výsledku voleb*“ (usnesení NSS ze dne 22. 10. 2014, č.j. Vol 18/2014-41, a zejména usnesení č.j. Vol 82/2006-51). Navíc tento závěr NSS se vztahuje k předchozí platné právní úpravě, kdy účinnému zpochybnění volebních výsledků postačovala pouze potencialita vlivu porušení zákona na výsledek voleb, přičemž podle nové právní úpravy vztahující se i na daný případ, navrhovatelé jsou povinni tvrdit a prokazovat, že porušení volebního zákona skutečně výsledky voleb ovlivnilo. Funkce soudu v rámci soudního přezkumu voleb nemůže totiž být vykládána tak široce, „*aby v konečném důsledku jeho práce nabrazovala na základě pouhé spekulativně formulované námitky činnost volebních orgánů, v mezním případě ve smyslu přepočítávání všech hlasovacích lístků*“ (srov. usnesení NSS ze dne 22. 10. 2014, č.j. Vol 18/2014-41).

22. V neposlední řadě je třeba vycházet z tzv. „*presumpce správnosti závěrů jednotlivých okrskových volebních komisí, nebyl-li v konkrétním případě prokázán opak*“ (srov. usnesení NSS ze dne 22.10.2014, č.j. Vol 18/2014-46). Prokazovat tento opak je povinen navrhovatel, neboť jen on nese důkazní břemeno. Ostatně i Ústavní soud v této souvislosti uvedl, že „*pro procesní úpravu volebního soudnictví a postup v takovém řízení...plyne nevyvratitelná domněnka, že volební výsledek odpovídá vůli voličů. Předložit důkazy k jejímu vyvrácení je povinností toho, kdo volební pochybení namítá*“ (srov. nález sp.zn. ÚS 73/04).
23. Tvrzení, které navrhovatel ve svém návrhu navrhl, nelze považovat za zvláště významnou indicii proto, aby soud na základě takového tvrzení přikročil k přepočítávání hlasů, jak navrhovatel požadoval. Ten v návrhu totiž neuvedl skutečnost a důkazy, z nichž by bylo možné vyvodit porušení volebního zákona pro předmětné volby takovým způsobem, že by skutečně byl ovlivněn výsledek voleb. Pouhé jeho spekulativní, ničím nedoložené tvrzení o tom, že „*dle informací od okrskových volebních komisí mělo omylem dojít ke dvojímu započítání volebního hlasu na kandidátní listině č. 4*“ by nemohlo vyvolat ani podle předchozí platné právní úpravy splnění předpokladů pouhé potenciality vlivu porušení zákona na výsledky voleb, tím spíše nemůže zmíněné tvrzení navrhovatele v návrhu vést soud k závěru o existenci důvodné indicie o takovém porušení zákona o volbách, kterým skutečně byl ovlivněn výsledek voleb dle nové právní úpravy.
24. Pokud by tomu tak nebylo, tak by mohl každý, který by pouze jen tvrdil, že má informaci o chybném započítávání volebních hlasů, ničím konkrétním nedoloženou, anebo se pouze „*domnívá*“, že omylem došlo ke zvýhodnění jednoho subjektu na úkor subjektu druhého, jak tvrdí navrhovatel, tak v takovém případě by musel vždy soud „kontrolovat“ výsledky voleb, čímž by v podstatě nahrazoval činnost volebních komisí. I v tomto soudním řízení má navíc navrhovatel i povinnost důkazní, tedy nese břemeno důkazní a samo jeho zmíněné tvrzení lze označit pouze za spekulaci, nikoliv za výše zmíněnou významnou indicii. Navrhovatel tak v podstatě „pasuje“ soud do role kontrolního orgánu, což soudu nepřísluší. Pokud by soud přisvědčil této argumentaci, tak by ad absurdum měl nahrazovat

činnost volebních komisí pouze na základě jakéhokoliv obecného návrhu na přezkum voleb s požadavkem na přepočít hlasů.

25. Krajský soud dospěl k závěru, že návrh nebyl důvodný a musel jej zamítnout.
26. Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ust. § 93 odst. 4 s.ř.s., podle něhož nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení.
27. Podle ust. § 93 odst. 5 s.ř.s. soud usnesení doručí účastníkům a vyvěsí jej na úřední desce soudu, přičemž usnesení nabývá právní moci dnem vyvěšení.

Poučení:

Proti tomuto usnesení není opravný prostředek přípustný (§ 104 odst. 1 s.ř.s.).

Pardubice 8. listopadu 2018

JUDr. Jan Dvořák v. r.
předseda senátu